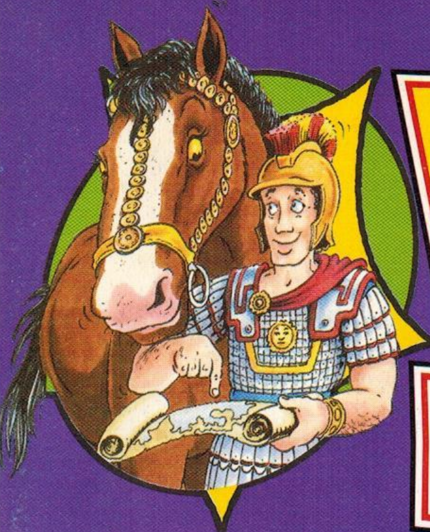

Wally poznaje historię świata!

8(60)

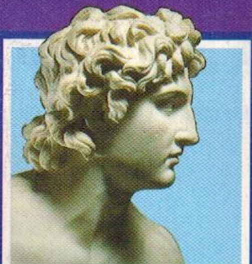
TYGODNIK

CENA
3,50 zł

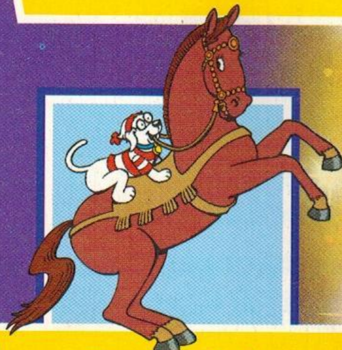
Aleksander Wielki

Zdobywca

7 cudów świata

Bucefał

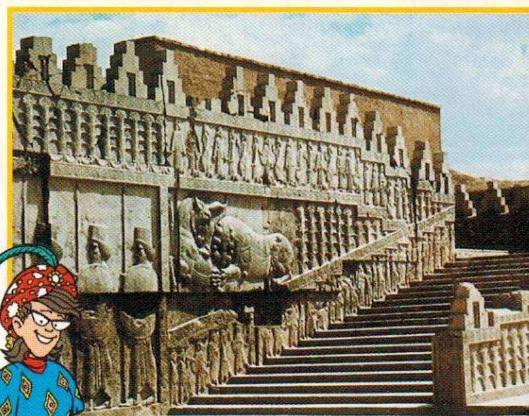

ISBN 83-87911-54-2
INDEKS 354910
9 788387 911546

NAKLEJKI, ŁAMIGŁÓWKI I STRASZNE WIEŚCI!

WITAJCIE, PODRÓŻNICY W CZASIE!

Perska rodzina królewska wiodła luksusowe życie w Persepolis (wyżej) i Suzie. Mówi się, że Aleksander, gdy je zdobył, wywiózł stamtąd aż 1300 ton złota. To 50 000 talentów (ówczesnych monet)!

WYRUSZAMY NA SPOTKANIE Z NIEZWYKŁYM CZŁOWIEKIEM, KTÓRY MIAŁ NA IMIĘ ALEKSANDER I OTRZYMAŁ PRZYDOMEK „WIELKI". POZNAMY ARMIĘ I RODZINĘ WODZA, A POTEM POGALOPUJEMY HEN, HEN. BĘDZIEMY TEŻ PODZIWIAĆ SIEDEM CUDÓW ŚWIATA!

ŚWIAT ALEKSANDRA

550 - 323 r. p.n.e.

PERSJA SŁYNĘŁA Z DOBREJ ORGANIZACJI PAŃSTWA I WIELKICH BOGACTW. PERSOWIE ZBUDOWALI DROGI, ZBIERALI PODATKI I MIELI NAWET SŁUŻBĘ POCZTOWĄ. ALEKSANDER BYŁ KRÓLEM MAŁEGO PAŃSTEWKA, NAZYWANEGO MACEDONIĄ, ALE WYSTARCZYŁO ZALEDWIE 12 LAT, BY PODBIŁ PERSÓW I STWORZYŁ IMPERIUM OD EGIPTU AŻ PO INDIE.

BRRR MAKABRA

NIEWIELU CZŁONKÓW MACEDOŃSKIEJ RODZINY OSIĄGNĘŁO SĘDZIWY WIEK. WIELU ZGINĘŁO W BITWACH, INNI Z RĄK KREWNYCH. SZEPTANO, ŻE TO MATKA ALEKSANDRA ZAMORDOWAŁA JEGO OJCA. ALE NIKT NIE OŚMIELIŁ SIĘ O TYM GŁOŚNO MÓWIĆ.

Aleksander Wielki był ciągle portretowany na monetach (powyżej), obrazach, mozaikach. Stawiano mu też posągi. Na każdym wygląda nieco inaczej, ale zawsze jest piękny i wspaniały! Ta moneta (po prawej) przedstawia ojca Aleksandra, Filipa.

KIEDY TO SIĘ ZDARZYŁO?

ok. 550 r. p.n.e.	PERSJA STAŁA SIĘ POTĘŻNYM MOCARSTWEM POD WŁADZĄ CYRUSA WIELKIEGO, A PÓŹNIEJ DARIUSZA I.
ok. 356 r. p.n.e.	ALEKSANDER URODZIŁ SIĘ W PELLI, BYŁA TO STOLICA KRÓLESTWA MACEDONII.
ok. 336 r. p.n.e.	ZAMORDOWANO KRÓLA FILIPA MACEDOŃSKIEGO. ALEKSANDER ZOSTAŁ KRÓLEM I PODJĄŁ WYPRAWĘ NA PERSJĘ.
ok. 334 r. p.n.e.	ALEKSANDER WYRUSZYŁ NA PODBÓJ PERSJI. TRZY LATA ZAJĘŁO MU POKONANIE KRÓLA DARIUSZA III I JEGO ARMII.
ok. 331 r. p.n.e.	ALEKSANDER ZAJĄŁ PERSEPOLIS I WYRUSZYŁ NA PODBÓJ NOWYCH ZIEM I KRAJÓW.
ok. 323 r. p.n.e.	ALEKSANDER UMARŁ W BABILONIE. POCHOWANO GO W ALEKSANDRII, W EGIPCIE. DOTĄD NIE ZNALEZIONO JEGO GROBOWCA.

SŁOWNICZEK

BRĄZ - CZERWONAWO-BRĄZOWY STOP MIEDZI I CYNY.

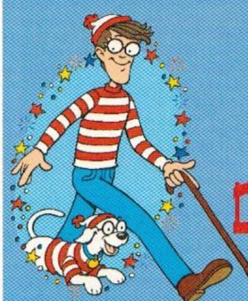
KAMPANIA - TO INACZEJ DZIAŁANIA WOJENNE. ALEKSANDER PROWADZIŁ KAMPANIĘ PRZECIWKO PERSOM, DLATEGO MÓGŁ PODBIĆ ICH KRÓLESTWO.

OMEN - ZNAK ZWIASTUJĄCY, CO SIĘ KIEDYŚ ZDARZY.

PODBÓJ - GDY KRAJ ZOSTAJE ZAJĘTY PO ZWYCIĘSTWIE.

IKONOGRAFIA - NAUKA WSPOMAGAJĄCA HISTORIĘ, ZAJMUJĄCA SIĘ BADANIEM DZIEŁ SZTUKI.

CZĘŚĆ 8

W DROGĘ!

SŁYNNI LUDZIE
URODZONY KRÓL 2

PODRÓŻE W CZASIE
WIELKI WÓDZ 4

KOMIKS
WSPANIAŁY KOŃ 6

PODRÓŻE W CZASIE
DO ATAKU! 8

DLA UWAŻNYCH 10

Z NOTATNIKA WENDY
NIEPOKONANA ARMIA 12

DOBRE POMYSŁY
ŚWIAT CUDÓW 14

PRZYGODY WALLY'EGO
WALLY I WOJENNE MACHINY 16

ŁAMIGŁÓWKI 20

SZUKAJ I ZNAJDŹ

ODSZUKAJ ALEKSANDRA NA KONIU, KTÓRY W TYM NUMERZE SKRYŁ SIĘ 15 RAZY. ZNAJDŹ TEŻ 6 PONIŻSZYCH OBRAZKÓW.

URODZONY

OTO CHŁOPIEC, KTÓREGO SZKOLONO NA WŁADCĘ OD MOMENTU NARODZIN. MIAŁ BOWIEM ZOSTAĆ NAJWIĘKSZYM SPOŚRÓD KRÓLÓW.

Rodzina

Aleksander pochodził z Macedonii w północnej Grecji. Jego ojciec, król Filip, był wspaniałym żołnierzem, a matka, Olimpias, niezwykle upartą damą. Chciała, żeby Aleksander został największym królem w historii. I tak się stało!

R. MAIER - BRITSTOCK-IFA

Bucefał, koń wodza, był zarazem jego przyjacielem. Wierzgał, gdy go Aleksander dosiadał pierwszy raz. Wspólne przygody przeżywali przez 20 lat. Wódz, mimo wielkiej siły charakteru, wybuchał niekiedy gwałtownym gniewem.

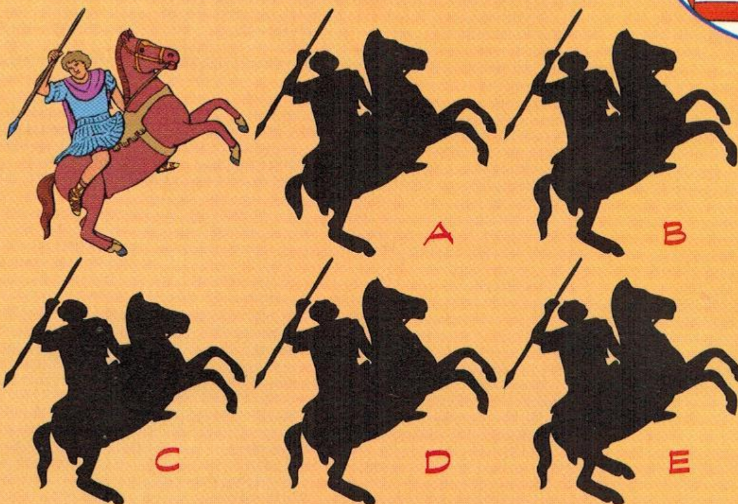

Aleksander zadziwiał wszystkich zdolnościami. Od dzieciństwa specjalny trener dbał o jego dobrą kondycję. Kiedy chłopiec miał 7 lat, rozmawiał z gośćmi z Persji o zaletach perskiej armii i stanie ich dróg. Sądzono, że robi to wyłącznie z uprzejmości, a tymczasem on, kontynuując plany ojca, obmyślał już inwazję.

- JAKIE EGZAMINY ZDAWAŁ BUCEFAŁ?

- Z... SIANOZNAWSTWA.

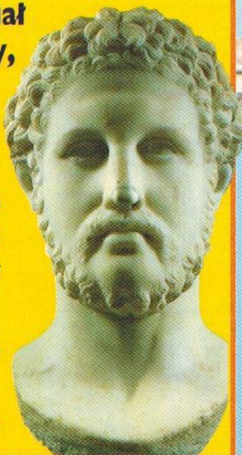
KRÓL

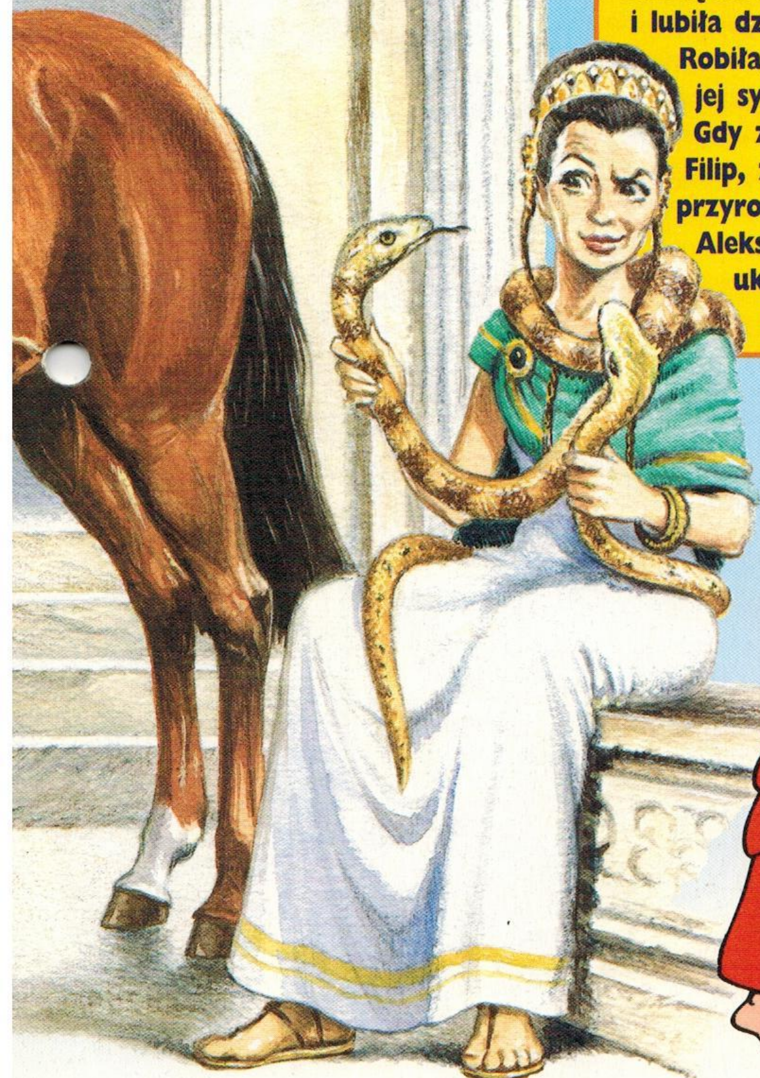

Filip II, ojciec Aleksandra, według wielu źródeł wyglądał strasznie: miał krzywe plecy, utykał i nie miał też podobno jednego oka. Wszystkie te defekty były wynikiem odniesionych na wojnie licznych ran.

E T ARCHIVE

Olimpias, matkę Aleksandra Wielkiego, cechowała zawziętość. Hodowała węże i lubiła dzikie tańce. Robiła, co mogła, żeby jej syn został królem. Gdy zginął król Filip, zamordowała przyrodniego brata Aleksandra, aby ukochany syn mógł objąć władzę.

Arystotelesa - uważanego za najmądrzejszego człowieka w tamtych czasach – zapytał kiedyś król Filip, czy mógłby zostać nauczycielem jego syna. Uczony zgodził się chętnie, a chłopiec okazał się znakomitym uczniem.

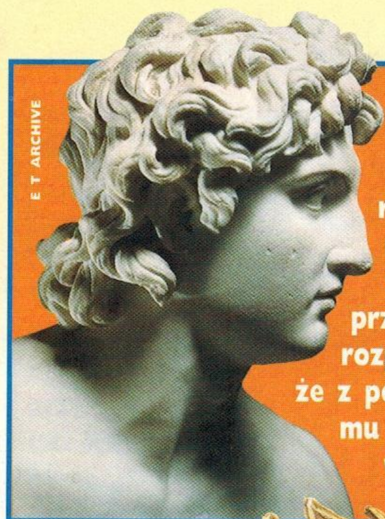
PODRÓŻE W CZASIE

Wielki Wódz

W 336 R. ALEKSANDER OBJĄŁ WŁADZĘ I OGŁOSIŁ SIĘ WODZEM WSZECHHELLEŃSKIM (CAŁEJ GRECJI)!

Młody król

Aleksander uczył się dowodzić, walcząc u boku ojca w bitwie pod Cheroneją w 338 r. p.n.e. Miał wtedy 18 lat! Kiedy król Filip II został zamordowany dwa lata później, Aleksander był znakomicie przygotowany do sprawowania rządów. Niebawem przekształcił królestwo w imperium. Nic więc dziwnego, że zyskał przydomek „Wielki", chociaż sam był niskiego wzrostu (miał nieco ponad 150 cm!).

Istnieje wiele posągów Aleksandra. Ten oto, wykonany przez rzymskiego rzeźbiarza, jest kopią greckiej rzeźby. Według jednej z legend gdy Juliusz Cezar stanął przed statuą Aleksandra, rozpłakał się z żalu, że z pewnością nie uda mu się być tak wielkim.

Gdy armia Aleksandra szła przez pustynię, skończyła im się woda. Ktoś znalazł nieco wody w zagłębieniu skały i podał ją Aleksandrowi. Wódz podziękował mu, ale nie wypił jej. Odmówił picia, kiedy jego ludzie byli spragnieni.

KEREN SU - TONY STONE IMAGES

WARTO WIEDZIEĆ

MAWIANO, ŻE ALEKSANDER TO POTOMEK HERAKLESA, LEGENDARNEGO HEROSA. TEN ZAŚ BYŁ SYNEM ZEUSA, WŁADCY BOGÓW. NATOMIAST ZE STRONY MATKI WYWODZIŁ SIĘ Z RODU ACHILLESA.

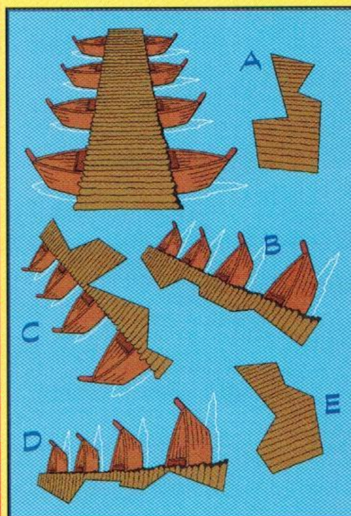
CECHY BOHATERA

- OGROMNA ODWAGA
- SIŁA I ZDROWIE
- ZDECYDOWANIE I ŚMIAŁOŚĆ
- INTELIGENCJA I ZDROWY ROZSĄDEK
- UMIŁOWANIE POTĘGI I CHWAŁY
- UROK OSOBISTY I URODA TEŻ MOGĄ SIĘ PRZYDAĆ!

BUDUJEMY MOSTY

NASZ WÓDZ PRZEKRACZAŁ RZEKI PRZY POMOCY MOSTÓW PŁYWAJĄCYCH. WSKAŻ CZĘŚCI, Z KTÓRYCH ZBUDUJESZ TAKI MOST.

Taktyka walki

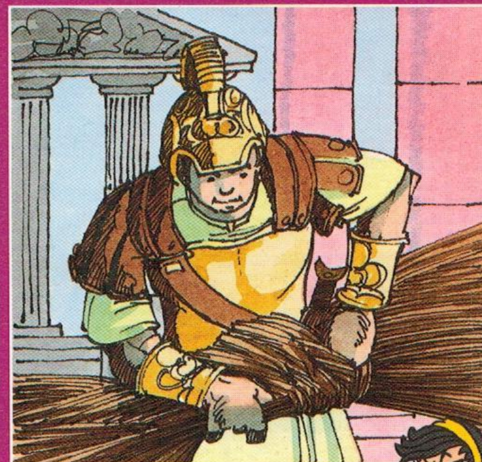
Filip uczynił z żołnierzy potężną, waleczną armię. Aleksander sprawił, że była jeszcze silniejsza. Stworzył nową taktykę walki z wrogiem – otaczał go z boków i nacierał od tyłu. Aleksander był wielkim wodzem i nie przegrał żadnej bitwy. Do ataku na miasta używał taranów, katapult i innych machin oblężniczych. Aleksander odniósł prawdziwy sukces. W ciągu dwunastu lat podbił Egipt i ogromne połacie Azji.

Ten posąg sławi odwagę i siłę przywódcy. W bitwie z wrogiem pocisk złamał wodzowi kość. Aleksander był jednak tak dzielny, że dalej walczył z Egipcjanami, a oni nawet uczynili go swoim faraonem!

- JAK SIĘ NAZYWAŁ MŁODSZY BRAT ALEKSANDRA?
- ALEKSANDER NIEWIELKI.

NIEROZWIĄZANY PROBLEM?

KRÓL STAROŻYTNEGO GORDIONU ZAWIĄZAŁ OGROMNY SUPEŁ Z PASÓW DERENIOWEGO ŁYKA. LEGENDA GŁOSIŁA, ŻE TEN, KTO JE ROZPLĄCZE, ZOSTANIE PANEM AZJI.

WIELU LUDZI PRÓBOWAŁO TO ZROBIĆ, ALE UDAŁO SIĘ TO TYLKO ALEKSANDROWI. ON PO PROSTU DOBYŁ MIECZA I PRZECIĄŁ WĘZEŁ!

W TEN OTO SPOSÓB UDOWODNIŁ TEŻ, ŻE LEGENDA MÓWIŁA PRAWDĘ - ON PRZECIEŻ ISTOTNIE ZOSTAŁ WŁADCĄ WSZYSTKICH KRAJÓW MIĘDZY GRECJĄ I INDIAMI!

WSPANIAŁY KOŃ

BUCEFAŁ, LEGENDARNY KOŃ ALEKSANDRA, ODWAŻNY, SILNY, MĄDRY I PIĘKNY, BYŁ CHYBA RZECZYWIŚCIE WŚRÓD KONI TYM, KIM JEGO PAN - ALEKSANDER WIELKI - WŚRÓD LUDZI.

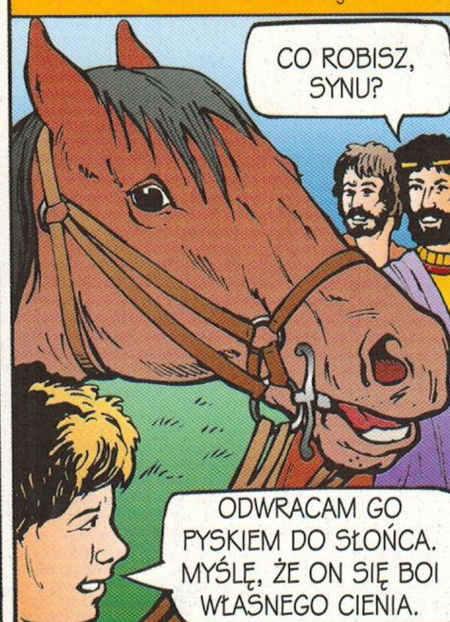
Aleksander Wielki od najmłodszych lat jeździł konno. Nic dziwnego, że był biegły w tej sztuce. Jak mówi legenda, jego koń również był niezwykły. Mały Aleksander dostał go około 345 r. p.n.e. Ojcu wodza zaproponowano kupno wspaniałego ogiera, który jednak wcale nie pozwolił się dosiąść. Wierzgał i nikt prócz jego właściciela nie mógł na nim jeździć!

Ależ uszczęśliwiony był młody Aleksander, kiedy ojciec pozwolił mu zatrzymać konia. Od kształtu głowy ogiera nazwał go „Bucefał" tzn. „bykogłowy". Aleksander uwielbiał swego wierzchowca i ufał mu. Rozumieli się jak przyjaciele. Wódz zabierał go na każdą wyprawę i dosiadał go w wielu bitwach. Bucefał padł w 326 roku p.n.e. podczas natarcia w Indiach, gdy był już starym, wysłużonym koniem. Tamtejsze miasto Aleksander nazwał „Bukefala".

5 Aleksander miał rację! Koń istotnie uspokoił się i chłopiec błyskawicznie wspiął się na jego grzbiet.

6 Od tego dnia Aleksander nie ruszał się nigdzie bez Bucefała. Przez lata byli najlepszymi przyjaciółmi.

7 Aleksander po prostu wpadł w szał, kiedy jego żołnierze przynieśli mu tę niepomyślną nowinę.

8 Ku radości wodza Bucefał wrócił cały i zdrowy. Przebył z Aleksandrem całą drogę do Indii.

9 Aleksander zwyciężył indyjskiego wodza i założył nowe miasto. Bucefał wkrótce padł w czasie bitwy - miał już wtedy 20 lat!

DO ATAKU!

ALEKSANDER WIELKI USTANOWIŁ STOLICĘ W BABILONIE, LECZ ZANIM PODBIŁ IMPERIUM PERSKIE, MUSIAŁ POKONAĆ POTĘŻNĄ ARMIĘ DARIUSZA III.

Aleksander, wspaniały wódz, jechał zawsze na czele wojska na swoim bojowym koniu Bucefale. Czasami wkładał hełm z białymi piórami, żeby być dobrze widocznym z daleka. Tak właśnie przedstawiają go w ikonografii.

E. T. ARCHIVE

Bitwa pod Issos była jedną z największych starożytnych bitew. Dariusz III miał wielką armię, ale i tak nie mógł pokonać Aleksandra.

Wrogowie od lat

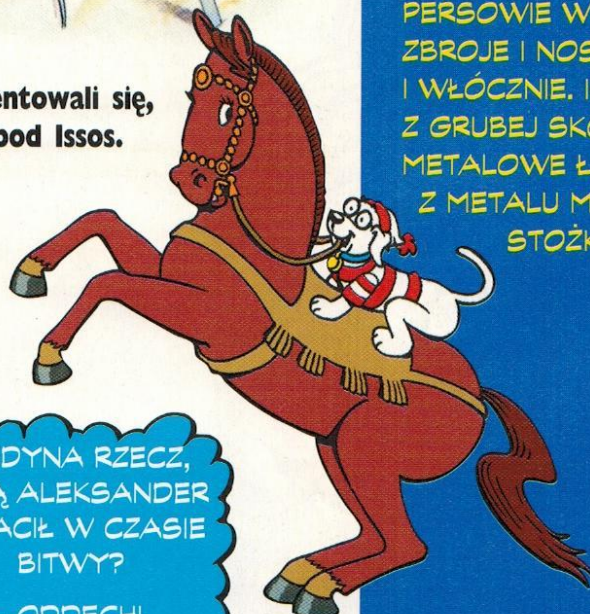
Odkąd Aleksander został królem, planował najazd na Persję. Grecja i Persja od dawna pozostawały wrogami – walczyły ze sobą od 200 lat. Imperium perskie było silne! W 334 r. p.n.e. Aleksander zaczął zajmować miasta należące do Persji. Król perski Dariusz III zebrał wielką armię, by je odzyskać. Mówiono, że liczyła 120 000 żołnierzy, ale dużą część stanowiła służba – każdy jeździec miał swoich pomocników. Choć perscy żołnierze byli znakomitymi łucznikami, to jednak ani łuki, ani strzały nie wystarczyły do pokonania Greków.

Kiedy król Dariusz III i jego ludzie zorientowali się, że ponieśli klęskę, uciekli z pola bitwy pod Issos.

Zwarty szyk

Greccy żołnierze nacierali na wroga w szyku, nazywanym falangą. Mężczyźni szli w rzędach, opierając piki na kolegach idących przed nimi. Tarcze osłaniały ich od strzał. Maszerowali w takt muzyki.

- JEDYNA RZECZ, JAKĄ ALEKSANDER STRACIŁ W CZASIE BITWY?

- ODDECH!

Zwycięstwo

W 331 roku p.n.e. Persowie zostali ostatecznie pokonani w bitwie pod Gaugamelą. Grecy świętowali zwycięstwo w pałacu Dariusza III w Persepolis – potem doszczętnie go spalili.

UCZESANE SŁOWA

KRÓL DARIUSZ I WOJOWNICY PERSCY TREFILI WŁOSY I BRODY. CZY POTRAFISZ WYMYŚLIĆ SZYBKO PIĘĆ SŁÓW, KTÓRE KOJARZĄ SIĘ Z FRYZURAMI?

_ _ _ _ _ _ _ CZKOWAR

_ _ _ _ _ _ _ WKARZYG

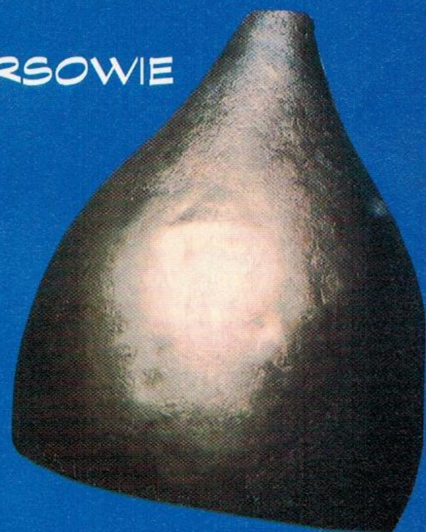
_ _ _ _ _ REDDY

_ _ _ _ KOLI

_ _ _ _ _ PEKLU

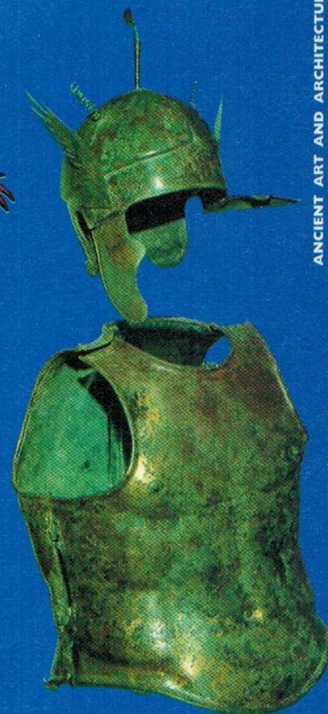
ZBROJE

PERSOWIE

ANCIENT ART & ARCHITECTURE COLLECTION

PERSOWIE WKŁADALI MOCNE ZBROJE I NOSILI ŁUKI, STRZAŁY I WŁÓCZNIE. ICH TUNIKI Z GRUBEJ SKÓRY POKRYWAŁY METALOWE ŁUSKI, A HEŁMY Z METALU MIAŁY KSZTAŁT STOŻKÓW.

ANCIENT ART AND ARCHITECTURE COLLECTION

GRECY

GRECKICH ŻOŁNIERZY CHRONIŁY WIELKIE, OKRĄGŁE TARCZE I ZBROJA Z BRĄZU. NOSILI ONI HEŁMY Z BARWNYMI GRZEBIENIAMI, ZWANYMI SARISAMI. OSŁANIAŁY ONE GŁOWĘ I TWARZ. WALCZYLI BARDZO DŁUGIMI PIKAMI, KTÓRE MIAŁY PONAD 5 M!

WIELKIE KULE OGNIA

HEJ, MOI DRODZY, CZY JESTEŚCIE GOTOWI DO BITWY? TYLKO SPÓJRZCIE NA TE OGNISTE KULE I STRZAŁY - TO WYSTARCZY, ŻEBY ZMIENIĆ KAŻDEGO W DRŻĄCEGO TCHÓRZA! TRUDNO SIĘ ZORIENTOWAĆ, KTO WYGRYWA (MYŚLĘ, ŻE JEST 1 : 0 DLA GREKÓW). MAM NADZIEJĘ, ŻE MNIE WIDZICIE I BEZ WIĘKSZEGO TRUDU ZNAJDZIECIE TEŻ WSKAZANE OSOBY I RZECZY:

- KOGOŚ, KTO CHCE SIĘ UKRYĆ W NAMIOCIE.

- DWANAŚCIE TAKICH ZWOJÓW.
- ZWIERZĘ, KTÓRE ANI TROCHĘ NIE LUBI BARANÓW.
- HEŁM W KROPKI, A TAKŻE KOGOŚ, KTO NOSI BIELIZNĘ W GROCHY.
- ODSZUKAJCIE TEŻ TRZECH ZASKOCZONYCH ŻOŁNIERZY, A NA KONIEC SPRAWDŹCIE, SKĄD JEST TEN PRZEDZIWNY KSZTAŁT:

WENDA DO WALLY'EGO
- POWIEDZ MI COŚ ŚMIESZNEGO...
- „COŚ ŚMIESZNEGO".

NIEPOKONANA

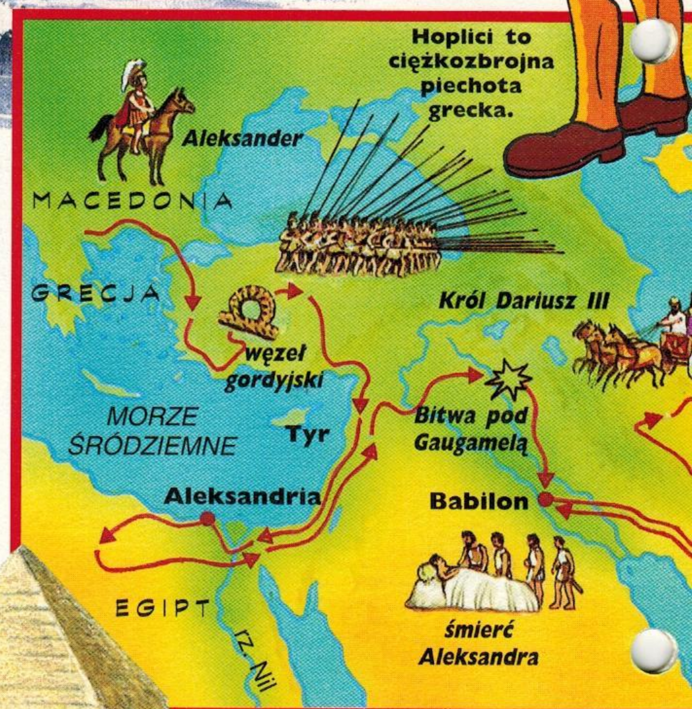
WOJSKA ALEKSANDRA OPUŚCIŁY OJCZYZNĘ W 334 R. P.N.E. I MASZEROWAŁY PRZEZ 12 LAT.

Długa podróż

Aleksander opuścił Grecję z około 35 000 żołnierzy. Przeszli drogę równą prawie połowie długości obwodu Ziemi, atakując miasta i walcząc. Część ludzi była 12 lat poza domem, ale większość nie przeżyła tej wyprawy. Wiele tysięcy zginęło w walce, zmarło z głodu, pragnienia, chorób i zimna. Gdy brakło żołnierzy wódz nakazał przysłać kolejne oddziały z Grecji!

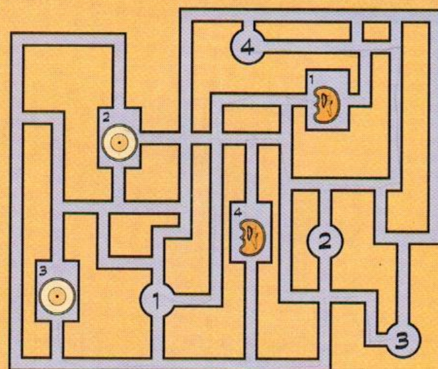

Jedną z pierwszych przeszkód na szlaku armii był Tyr. Żołnierze zbudowali most, by podejść pod miasto i je zdobyć.

POLE BITWY

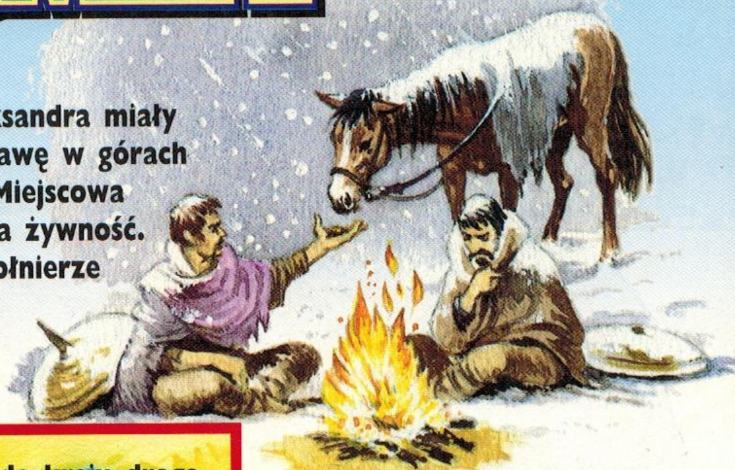
POMÓŻCIE GREKOM I PERSOM POWRÓCIĆ DO OBOZÓW TAK, ABY ICH DROGI NIE SKRZYŻOWAŁY SIĘ.

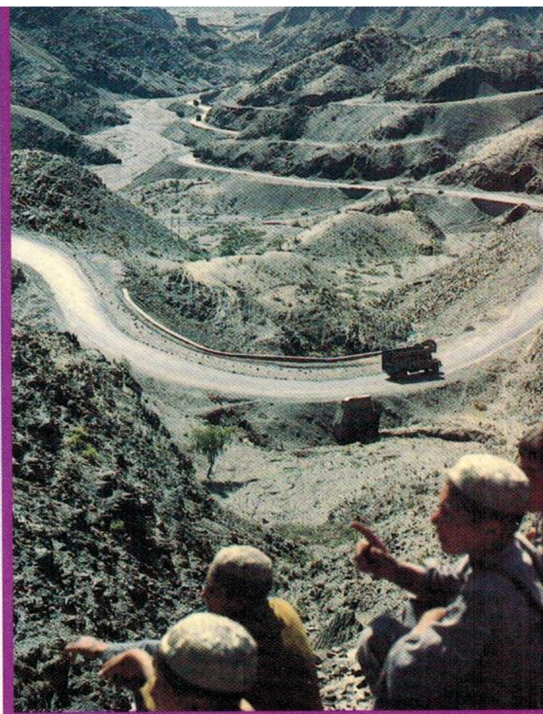
GRECY PERSOWIE

- JAKI PRZYDOMEK MIAŁBY ALEKSANDER MACEDOŃSKI, GDYBY BYŁ KOWALEM?
- ALEKSANDER MA-OBCĄŻKI.

ARMIA

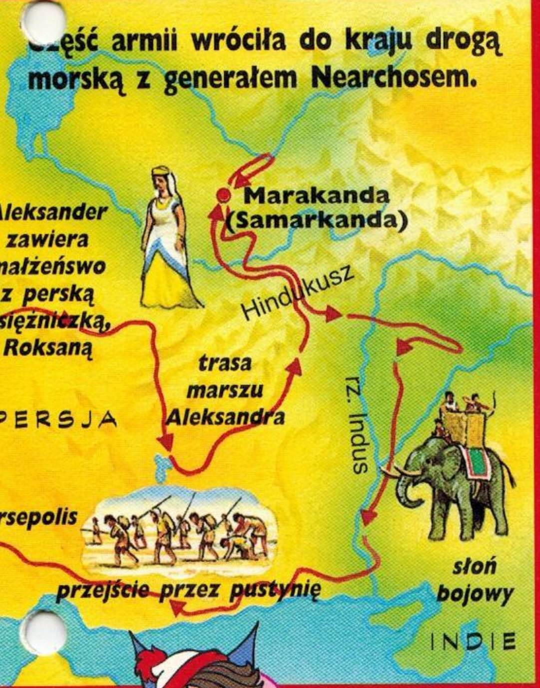

Oddziały Aleksandra miały ciężką przeprawę w górach Hindukuszu. Miejscowa ludność ukryła żywność. Wygłodniali żołnierze zabijali nawet swoje konie i jedli je!

TRIP

Wojsko przekraczało strome góry niebezpiecznymi, krętymi ścieżkami, takimi jak ta.

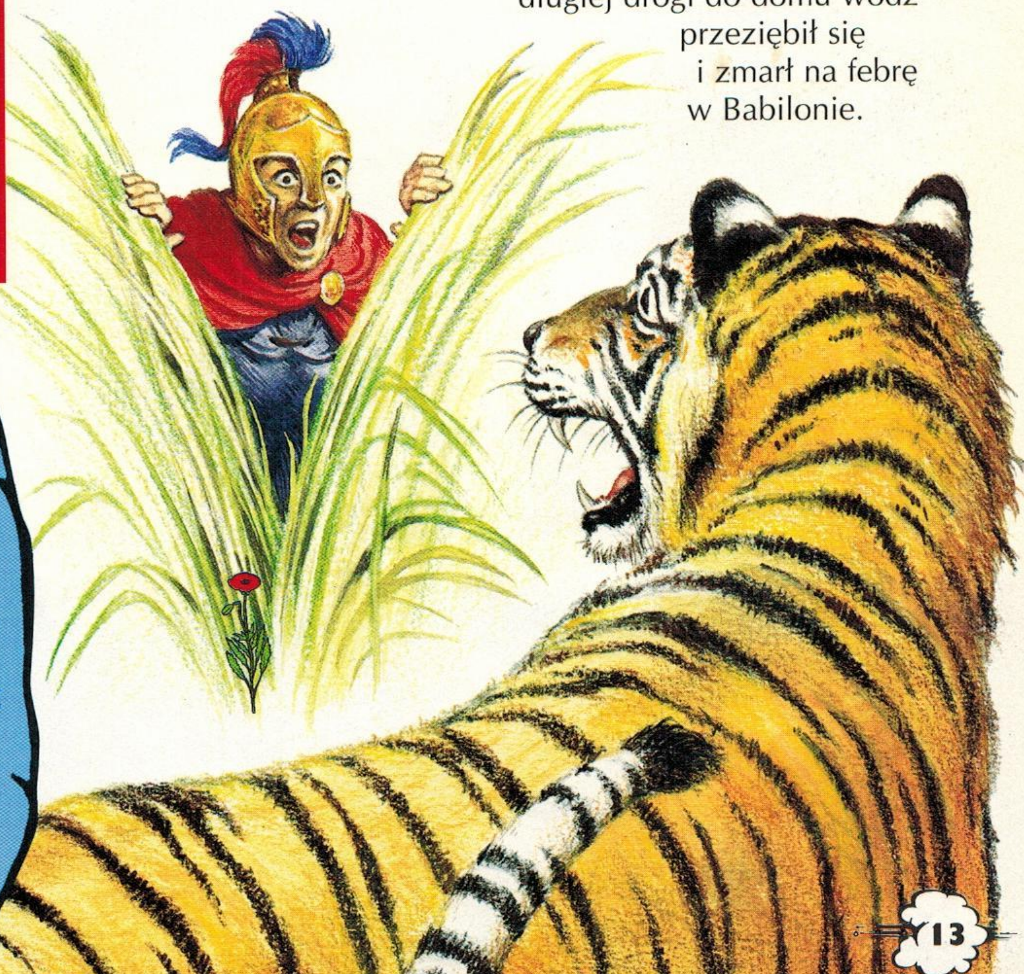

zęść armii wróciła do kraju drogą morską z generałem Nearchosem.

W Indiach żołnierze Aleksandra musieli pokonać armię nacierającą na nich na słoniach bojowych. Pokonywali też skwarne pustynie, zapadali na śmiertelnie groźne choroby, a w dodatku atakowały ich tygrysy! Toteż wszyscy z nich chcieli wrócić do Grecji.

Ostatnia bitwa

Wytrwali żołnierze szli za nim przez 8 lat, aż dotarli do Indii. Aleksander chciał iść dalej na wschód, ale jego poddani zbuntowali się. W czasie długiej drogi do domu wódz przeziębił się i zmarł na febrę w Babilonie.

WARTO WIEDZIEĆ

GDY ŻOŁNIERZE SZLI NA WOJNĘ, ZABIERALI ZE SOBĄ ŻONY I SŁUŻBĘ! JEDNEGO ROKU W GRECKIM OBOZIE URODZIŁO SIĘ KILKA TYSIĘCY DZIECI. OBÓZ PRZYPOMINAŁ RUCHOME MIASTO. DZIĘKI KOLEJNYM ZWYCIĘSTWOM I ZDOBYTYM ŁUPOM WRACALI DO DOMU Z CORAZ BARDZIEJ OBŁADOWANYMI WOZAMI.

ŚWIAT CUDÓW

W CZASIE WYPRAWY ALEKSANDER MÓGŁ ZOBACZYĆ NAPRAWDĘ NIEZWYKŁE WYTWORY RĄK LUDZKICH.

Przewodnik

Tak jak współcześni, starożytni Grecy także lubili zwiedzać słynne miejsca. Około 2200 lat temu poeta Antypater z Sydonu sporządził opis, który nazwać można pierwszym przewodnikiem turystycznym! Wymienił w nim siedem niezwykłych widoków na wschodzie – 7 cudów świata starożytnego. Dziś z nich wszystkich możemy oglądać tylko jeden, egipską Wielką Piramidę w Gizie. Pozostałe nie przetrwały, niestety, do naszych czasów. Znamy je tylko z ksiąg i ruin.

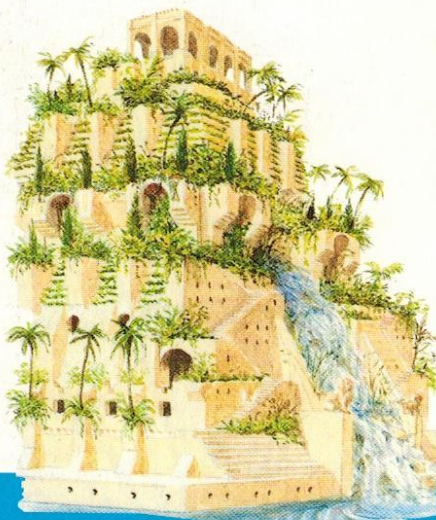

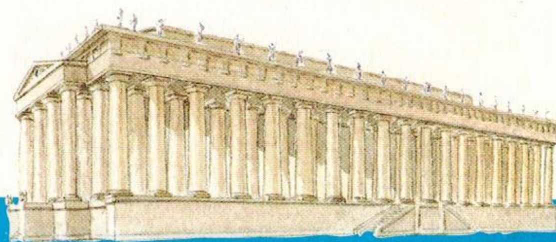
WARTO WIEDZIEĆ

GIGANTYCZNA PIRAMIDA W GIZIE JEST NAJSTARSZYM „CUDEM" ARCHITEKTURY. MA PONAD 4500 LAT I BYŁA NAJWYŻSZĄ BUDOWLĄ ŚWIATA PRZEZ CZTERY TYSIĄCLECIA!

1 Latarnię morską w Faros zbudowano w 280 roku p.n.e. Jej światło było tak jasne, że widziano je na morzu z odległości nawet 80 km.

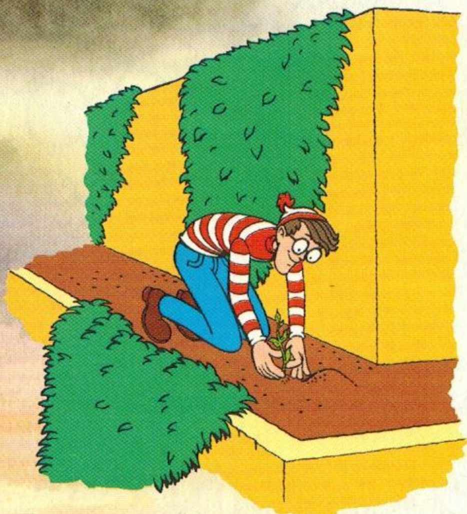

2 Kolos Rodyjski to brązowy posąg boga słońca Heliosa. Miał 32 m wysokości, tak jak Statua Wolności w Nowym Jorku!

3 Wiszące ogrody Babilonu króla Nabuchodonozora powstały w 600 r. p.n.e. Tarasy pełne bujnej roślinności miały 40 m wysokości.

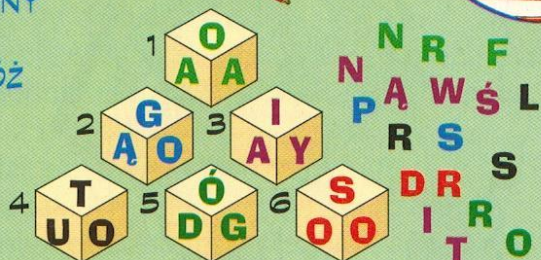
4 Świątynia Artemidy miała 120 kolumn marmurowych, 20 m wysokości każda. Zdobiły ją piękne rzeźby i malowidła.

LITERKOWY CHAOS

POŁĄCZ LITERY Z PRAWEJ STRONY Z LITERAMI NA KOSTKACH I UŁÓŻ 6 WYRAZÓW ZWIĄZANYCH Z 7 CUDAMI ŚWIATA.

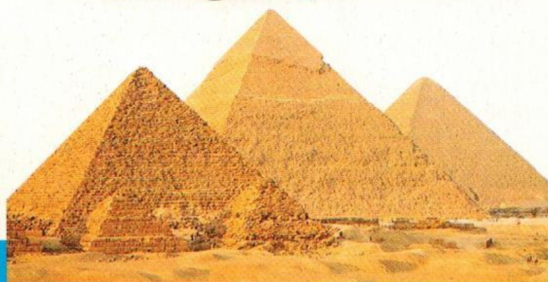
Pożar świątyni

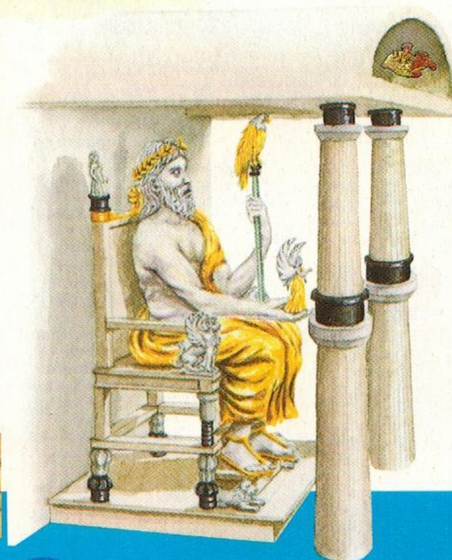
Jeden z największych cudów, świata – świątynia Artemidy w Efezie – spłonął akurat w noc urodzin Aleksandra Wielkiego. Persowie uważali to za zły znak. Aleksander, gdy dorósł, odbudował świątynię. Był też pomysłodawcą latarni morskiej w Faros, w Aleksandrii. Ale powstała dopiero 40 lat po jego śmierci. Stała prawie 1600 lat.

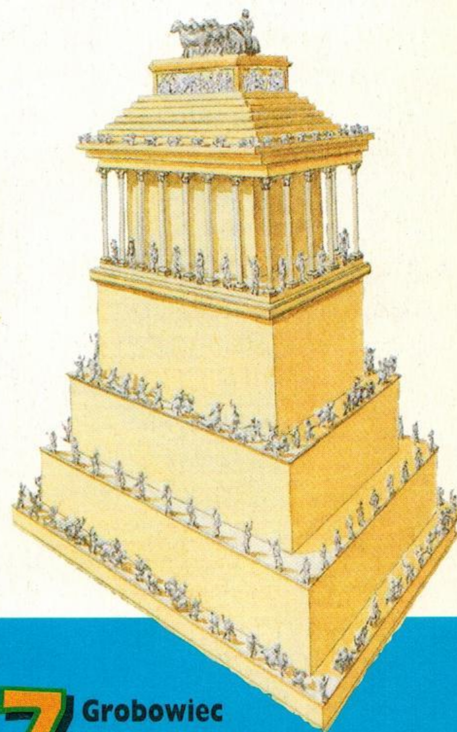
Znak świetlny

Latarnia wznosiła się 120 m ponad poziom morza. Ogień na szczycie jasno płonął nocą. Podczas dnia wznosił się słup dymu. Potrzeba było dużo paliwa do podtrzymania ognia. Dzień i noc konie ciągnęły wozy z drewnem po pochylni wewnątrz wieży. Olbrzymie lustra z brązu odbijały światło w morze, by wskazywało statkom drogę między skałami do portu.

- JAK PERSOWIE WOŁALI NA ALEKSANDRA WIELKIEGO, GDY WKŁADAŁ HEŁM Z BIAŁYMI PIÓRAMI?
- ÓSMY CUDAK ŚWIATA!

HUGH SITTON - TONY STONE IMAGES

5 **Do budowy Wielkiej Piramidy potrzeba było ponad 2 mln ogromnych kamiennych bloków i ponad 20 lat pracy 84 tys. ludzi.**

6 **Wspaniały posąg Zeusa w Olimpii pokryto płytkami z kości słoniowej i złota. Miał aż 13 metrów wysokości.**

7 **Grobowiec króla Mauzolosa w Halikarnasie jest okazałą budowlą. Stąd inne wielkie grobowce zwą się mauzoleum!**

WALLY I WOJENNE MACHINY

Lewus znów próbuje zrealizować jeden ze swoich obłędnych pomysłów - czy tym razem mu się uda?

Czytam bardzo ciekawą książkę o Aleksandrze Macedońskim – powiedziała Wenda.
– Hau? – zapytał Szczek.
– To król i wojownik – wyjaśnił mu Wally.
– Tak – przyznała Wenda. – Nawet miasto na jego cześć nazwano Aleksandrią!
Szczek wytężył słuch. Słyszał już o ludziach, których imiona brzmiały jak nazwy miejsc, ale nigdy na odwrót.
– Musiał faktycznie być wielki – pomyślał.
– Przenieśmy się tam! – zawołała Wenda.
– Świetny pomysł – stwierdził Wally, podnosząc wysoko magiczną laskę. – Spróbujmy przenieść się do czasów, kiedy syn króla Filipa został władcą.
– Hau! – ucieszył się Szczek.
– Aleksandria? Też mi coś – fuknął pod nosem naburmuszony Lewus.
Zaczajony, podsłuchał rozmowę Wally'ego i Wendy. „Niczego nigdy nie nazwano na moją cześć", pomyślał rozgoryczony. „Ani miasta, ani wioski, ani nawet ulicy".
– Hm, jakby brzmiała „Lewusandria"? – zastanawiał się. – Źle – stwierdził po chwili samokrytycznie.
Nagle przyszło mu do głowy, że jeśli istniał Aleksander Wielki, to może być także Lewus Wielki. Ogromnie spodobał mu się ten pomysł. Wally przekona się, do czego zdolny jest Lewus Wielki!
Tymczasem przyjaciele cofnęli się w czasie o ponad 2300 lat i znaleźli się

w śródziemnomorskim porcie. Wszyscy – żołnierze, żeglarze i miejscowa ludność – ciężko pracowali przy załadunku okrętów wojennych stłoczonych w porcie.
– Patrzcie! – zawołał przejęty Wally.
– Oni te balisty ładują na statki!
– Balisty? – spytała Wenda. – Co to takiego?
– Rodzaj katapult – odparł Wally. – Balisty miotają kulami, a katapulty strzałami.
– Chyba przygotowują się do ataku. Muszę dowiedzieć się, co robią – postanowił. Nagle zauważył młodego mężczyznę w wytwornej tunice, który obserwował wszystko, co działo się w porcie.
– Zapytam jego – zdecydował Wally.
– Może będzie coś wiedział?

W tym czasie w oddalonej części portu pewien niemiły, pasiasty typek zauważył kilka wojennych machin czekających na załadunek. Były na tyle duże, by móc miotać wielkimi kamieniami. Ale Lewus pomyślał, że mogą równie dobrze rzucać ciastkami z kremem. Zaczął już układać przebiegły plan i chichotał złośliwie. Gdyby udało mu się dostać do takiej machiny wojennej, mógłby narobić niezłego zamieszania. Na samą myśl aż zatarł ręce z zadowolenia.
– Witaj – rzekł Wally. – Jestem Wally, a to moja przyjaciółka Wenda.
– Hau! – przypomniał o sobie Szczek.
– A to jest Szczek, oczywiście. Właśnie obserwowaliśmy całą tę krzątaninę. Żołnierze i żeglarze wspaniale się spisują.
– Dziękuję – odparł młodzieniec. – Sam ich szkoliłem. Są najlepsi na świecie – dodał mało skromnie i wyciągnął dłoń do

Wally'ego. – Mam na imię Aleksander.
– To ty jesteś Aleksader Wielki? – zdziwiła się Wenda. – Niesłychane! Taki młody?!
– Mam 20 lat – zaśmiał się młodzieniec.
– Pokażę wam teraz moje balisty.

Aleksander poprowadził Wally'ego, Wendę i Szczeka w dół, gdzie stały katapulty i balisty. Były imponujące. Miotane przez nie kamienie mogły z łatwością rozkruszyć mury miast, które chciał zdobyć Aleksander. Zwierzył im się, że pragnie dokończyć to, co zaczął jego ojciec. Chciał zbudować imperium. „Jest bardzo odważny", pomyśleli jednocześnie Wally i Wenda. W dalszej części portu ktoś bardzo się męczył, cały czas stękając z wysiłku.
– Dalej! Rusz się! No! Ufff!
To był Lewus. Jego plan nie polegał tylko na zrobieniu zamieszania poprzez kradzież balisty. Chciał bardziej nabroić. Ukradł jedną z wielkich machin i z mozołem pchał ją i trochę ciągnął na miejsce z dobrym widokiem na ujście portu. Miał zamiar napakować do niej mnóstwo ciastek z kremem i ostrzelać nimi tego chwalipiętę Aleksandra podczas przeglądu wojsk. Wielki wódz zostanie wystawiony na pośmiewisko i armia będzie potrzebowała nowego przywódcy. Żołnierze zobaczą, kto tak przebiegle ośmieszył Aleksandra i natychmiast obwołają Lewusa królem. Wtedy on poprowadzi wyprawę i zostanie nazwany Wielkim. Duma wprost rozpierała Lewusa.

Statki wkrótce załadowano, prócz jednej jedynej balisty, której w żaden sposób nie można było się doliczyć. Aleksander zdecydował się jednak nie tracić czasu na szukanie machiny. Wszyscy żołnierze byli już na pokładach okrętów. Aleksander przeprosił swoich przyjaciół i zaczął przechodzić wzdłuż pomostu, robiąc przegląd floty.

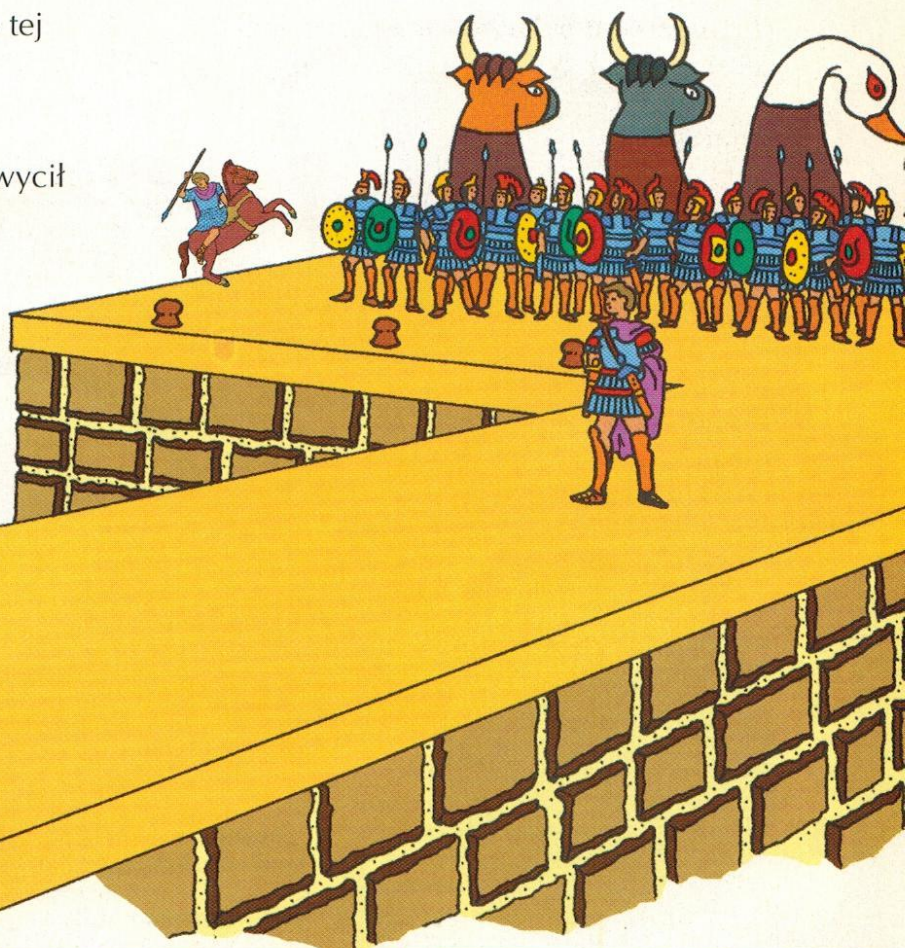

– Co się stało z tą brakującą balistą?
– zastanawiał się Wally. – Poszukajmy jej!
– Hau! – zgodził się Szczek.
Odnalezienie jej nie zajęło Wally'emu wiele czasu. Stała wycelowana prosto w pomost. Wally skinął na przyjaciół, aby się do niego przyłączyli. Jednocześnie położył palec na ustach, dając dyskretny znak, by byli najciszej, jak potrafią.

W czasie gdy Aleksander przechodził wzdłuż pomostu, Lewus rozpoczął ładowanie wszystkich ciastek na balistę.
– To zgasi uśmiech na twarzy tego bubka
– mruczał Lewus, sięgając do machiny.
Właśnie miał wystrzelić, kiedy nagle...
– Nie waż się drgnąć! – krzyknął Wally.
Szczek wybiegł naprzód i wskoczył na jedno z ramion machiny. Położył łapę na dźwigni, nim Lewus zdążył wykonać ruch. Na pomoście Aleksander zatrzymał się i rozmawiał z kapitanem jednego ze statków. Nie zauważył zamieszania w tej części portu. Wally i Wenda także podbiegli do Lewusa. Dziewczynka zaczepiła swój parasol o mechanizm katapultujący i trzymała go. Wally chwycił Lewusa, by ten nie uwolnił dźwigni.
– Brawo, Szczeku! – krzyknął Wally.
– A niech to... – wymruczał Lewus.
W tym momencie jeden z żołnierzy powiedział Aleksandrowi, że wypatrzono brakującą balistę po drugiej stronie portu. Wódz był ciekaw, jak się tam znalazła, więc poszedł z grupką ludzi, by obejrzeć to miejsce. Wally i Wenda trzymali Lewusa, któremu nie udało się
– na szczęście – uruchomić machiny.
– Puśćcie go. My się nim zajmiemy
– rzekł jeden z żołnierzy Aleksandra.
– Dziękuję – największy wódz świata skinął im głową. – Wally, Wendo i... a właśnie, gdzie jest Szczek?
– Hau! usłyszeli zduszone szczeknięcie.
Wszyscy spojrzeli w dół i zobaczyli pyszczek pieska cały pokryty kremem.
Szczek z apetytem zabrał się do pałaszowania ciastek, którymi Lewus chciał ostrzelać Aleksandra Wielkiego.
– Szczeku! – zaśmiał się rozbawiony Wally. – Ze wszystkich bohaterów największym jesteś ty!

KONIEC

W CZĘŚCI 9. WALLY RADZI SIĘ WYROCZNI W STAROŻYTNEJ GRECJI.

ŁAMIGŁÓWKI Z PRZESZŁOŚCI

PRZYJACIELE! CZAS SPRAWDZIĆ WASZĄ UMIEJĘTNOŚĆ LOGICZNEGO MYŚLENIA.

Wytęż wzrok

Spójrz uważnie, a dostrzeżesz, że tylko dwa z tych kwadratów mają takie same cztery greckie znaki, które?

1 ΔΦ ΨΩ	2 ΘΦ ΨΖ	3 ΩΦ ΔΘ	4 ΔΘ ΩΨ
5 ΣΔ ΨΩ	6 ΣΔ ΘΩ	7 ΔΣ ΩΦ	8 ΦΩ ΘΛ
9 ΠΣ ΨΔ	10 ΘΦ ΠΣ	11 ΩΘ ΣΔ	12 ΛΦ ΨΘ
13 ΔΦ ΩΛ	14 ΣΛ ΨΘ	15 ΛΠ ΨΔ	16 ΛΔ ΦΘ

Marszruta

Zaczynając od miasta A, Aleksander obszedł siedem kolejnych miast w swoim imperium. Zabrał kilku więźniów z E do C i w każdym mieście był tylko raz. Którą drogę wybrał, zanim wrócił do A?

Świątynia

W trakcie przebudowy świątyni pomieszano niektóre ze słów. Czy możesz połączyć litery tak, by utworzyć 8 słów związanych z Aleksandrem Wielkim?

Perypetie perskiego pesymisty peszą piszącego poematy pitagorejczyka.

- Z CZEGO NAJCHĘTNIEJ STRZELA PIES?

- Z KOTAPULTY!

Armia Aleksandra aresztowała aroganckiego astrologa asystującego atakującym Arabom.

Żywy wąż!

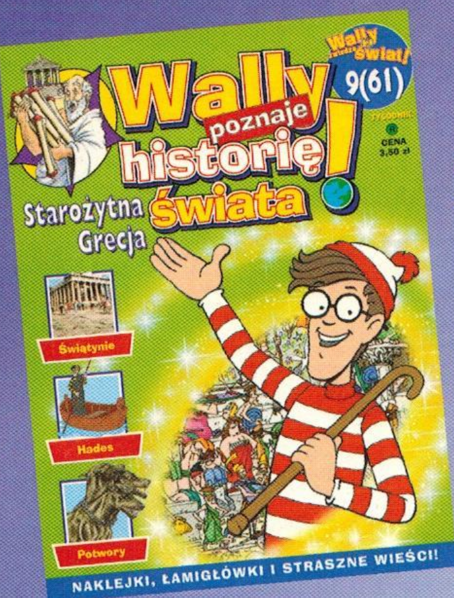
Odczytaj najszybciej, jak potrafisz, co zrobił pewien perski posłaniec!

Wytęż wzrok!

Odszukajcie osiem różnic między tymi perskimi uskrzydlonymi posągami. I nie poddawajcie się, moi drodzy!

Za tydzień:

STAROŻYTNA GRECJA

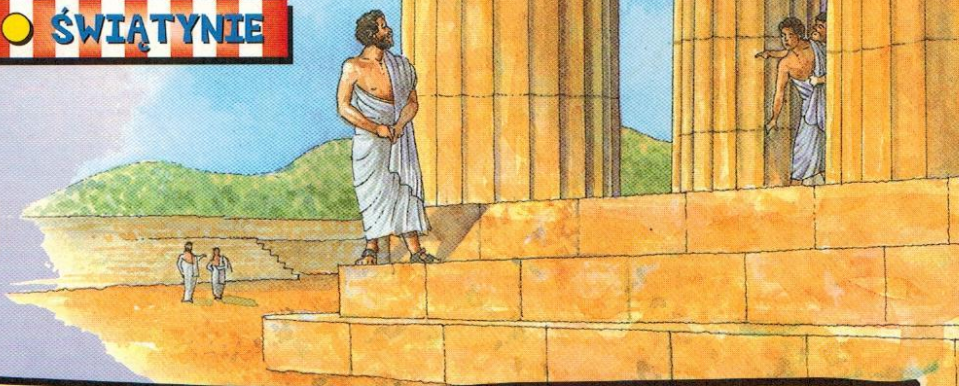
- POBIEGNIEMY W SZTAFECIE Z OLIMPIJCZYKAMI
- POZNAMY SPARTAŃSKIE SZKOŁY
- SPOTKAMY BOGÓW NA SZCZYCIE OLIMPU

oraz WIĘCEJ NOWYCH NAKLEJEK I, OCZYWIŚCIE, ŚWIETNA NOWA WYSZUKIWANKA

Wydawnictwo: GE Fabbri Phoenix Sp. z o.o.
Adres redakcji: 50-079 Wrocław, ul. Ruska 41/42
Tel. (071) 344 77 75, fax 344 79 84
Redaktor naczelna: Małgorzata Pędziwiatr
Z-ca red. naczelnej: Violetta Nowakowska
Opracowanie graficzne: Jola Kłosowicz
Redaktorzy techniczni: M. Bryjak
Korekta: Elżbieta Niegoda i Waldemar Spallek
Kolportaż: Andrzej Grzebyk

ISBN 83-910481-1-X, 83-87911-54-2 [cz. 8 (60)]
Zamówienia na egzemplarze archiwalne prosimy przysyłać wyłącznie na kartkach pocztowych.

ATLAS: otrzymasz go w prezencie wraz z numerem pierwszym WALLY POZNAJE HISTORIĘ ŚWIATA. Znajdziesz w nim ilustracje z całego świata, a także nieocenione informacje przydatne do zadań domowych. Są w nim obrazki słynnych budowli, zwierząt, a także mieszkańców świata.

NAKLEJKI: w każdym numerze znajdziesz komplet darmowych naklejek do atlasu. Gdzie je naklejać? To proste! Numer naklejki odpowiada pustej kratce w atlasie. Oprócz naklejek z numerami, otrzymasz naklejki z reprezentantami różnych epok. Dostaniesz też zabawne naklejki Wally`ego, które możesz przykleić tam, gdzie chcesz.

SEGREGATOR: pierwszy z czterech segregatorów otrzymasz z numerem drugim, w którym Wally cofa się w czasy faraonów. Każdy z numerów jest dziurkowany, tak więc łatwo wpiąć go do segregatora. Dzięki niemu cały zbiór nie będzie się niszczyć, a ty szybko znajdziesz potrzebny numer.

Historyczny quiz Wally'ego

CZY ZNACIE PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI NA TE WSZYSTKIE PYTANIA, PODRÓŻNICY W CZASIE?

1 Aleksander nazwał miasto imieniem swego konia. Była to:

a) Bukefala,
b) Buffalo,
c) Bruksela.

2 Matka Aleksandra hodowała:

a) koty,
b) węże,
c) chomiki.

3 Rodzice Aleksandra nazywali się:

a) Filip i Elżbieta,
b) Filip i Olimpias,
c) Filip i Oliwia.

4 Stolicą imperium perskiego było miasto:

a) Persepolis,
b) Pekin,
c) Piza.

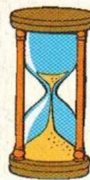
5 Jak nazywał się węzeł przecięty przez Aleksandra?

a) gorgoński,
b) gordoński,
c) gordyjski.

6 Ile było cudów świata starożytnego?

a) pięć,
b) sześć,
c) siedem.

7 Starożytna piechota grecka to:

a) radiesteci,
b) hoplici,
c) kosmici.

8 Aleksander pochodził z:

a) Samarkandy,
b) Kaledonii,
c) Macedonii.

9 Aleksander wkładał czasami hełm z:

a) białymi piórami,
b) czerwonymi piórami,
c) białą kitą.

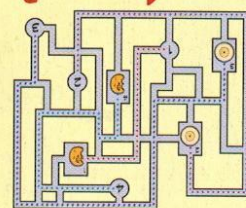
10 Kolos Rodyjski to:

a) teatr,
b) olbrzymi posąg,
c) wielkolud.

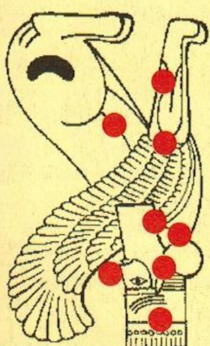

ODPOWIEDZI (NIE PODGLĄDAJ!)

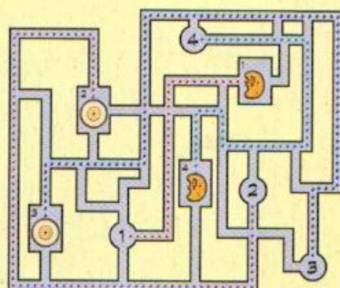
Str. 1: Szukaj i znajdź: perski żołnierz - str. 18, słoń - str. 7, latarnia morska - str. 12, balista - str. 17, fragment mozaiki z Aleksandrem - str. 15, mak polny str. 13
Str. 3: Walka z cieniem: D.
Str. 5: Budujemy mosty: C, D i E.
Str. 9: Uczesane słowa: warkocz, grzywka, dredy, loki, pukle.
Str. 10-11: Dla uważnych: Wally jest na szczycie pomarańczowo-białego namiotu; zdesperowany człowiek utknął w dachu niebiesko-białego namiotu; byk na dole po prawej nie cierpi barana-tarana; hełm w kropki nosi człowiek jadący na przerażonym koniu, a bielizna w grochy jest pod namiotem w czerwono-białe pasy; trzej mężczyźni są na drabinie; kształt przedstawia głowę rudowłosej kobiety w fioletowej sukni na górze po prawej.
Str. 12: Pole bitwy: rozwiązanie jest po lewej.
Str. 15: Literkowy chaos: faraon, ogród, posąg, świątynia, Rodos, lustro.

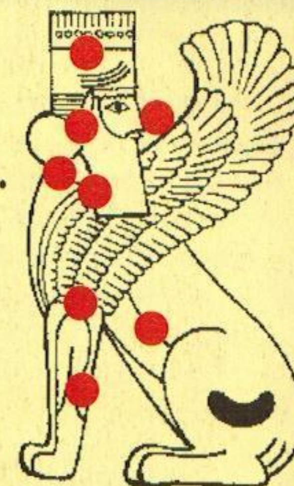
Str. 20: Wytęż wzrok: 8 różnic pokazaliśmy po prawej.
Wytęż wzrok: 6 i 11.
Marszruta: A, D, G, E, H, F, C, B potem powrót do A.
Świątynia: hoplici, Macedonia, Persja, bitwa, imperium, moneta, mosty, Babilon.
Historyczny quiz Wally'ego: 1a, 2b, 3b, 4a, 5c, 6c, 7b, 8c, 9a, 10b.

Str. 1: Szukaj i znajdź: perski żołnierz - str. 18, słoń - str. 7, latarnia morska - str. 12, balista - str. 17, fragment mozaiki z Aleksandrem - str. 15, mak polny str. 13
Str. 3: Walka z cieniem: D.
Str. 5: Budujemy mosty: C, D i E.
Str. 9: Uczesane słowa: warkocz, grzywka, dredy, loki, pukle.
Str. 10-11: Dla uważnych: Wally jest na szczycie

pomarańczowo-białego namiotu; zdesperowany człowiek utknął w dachu niebiesko-białego namiotu; byk na dole po prawej nie cierpi barana-tarana; hełm w kropki nosi człowiek jadący na przerażonym koniu, a bielizna w grochy jest pod namiotem w czerwono-białe pasy; trzej mężczyźni są na drabinie; kształt przedstawia głowę rudowłosej kobiety w fioletowej sukni na górze po prawej.
Str. 12: Pole bitwy: rozwiązanie jest po lewej.
Str. 15: Literkowy chaos: faraon, ogród, posąg, świątynia, Rodos, lustro.
Str. 20: Wytęż wzrok: 8 różnic pokazaliśmy po prawej.
Wytęż wzrok: 6 i 11.
Marszruta: A, D, G, E, H, F, C, B potem powrót do A.
Świątynia: hoplici, Macedonia, Persja, bitwa, imperium, moneta, mosty, Babilon. **Historyczny quiz Wally'ego:** 1a, 2b, 3b, 4a, 5c, 6c, 7b, 8c, 9a, 10b.

ODPOWIEDZI (NIE PODGLĄDAJ!)